

Trøndelag
fylkeskommune

KUNNSKAPSGRUNNLAG OM TILBUD OG ETTERSPØRSEL ETTER KOMPETANSE

Per Jorulf Overvik – perov@trondelagfylke.no

KUNNSKAPSGRUNNLAGET

HVORDAN SAMHANDLE?

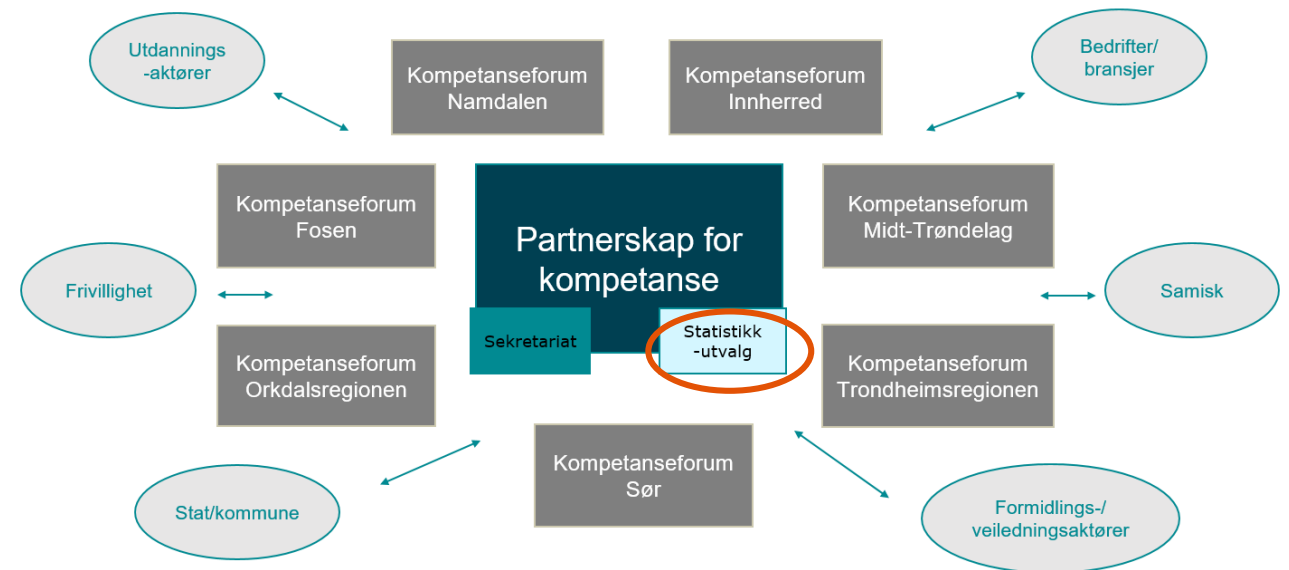

SSB NAV Kompetanse Norge IMDI NIFU
Arbeidsgiverorganisasjonene Arbeidstakerorganisasjonene
Fylkeskommunen Fylkesmannen Kommunene RSA VGS
Fagskolene Universitetene Studieforbund
Interesseorganisasjoner

Det er mange aktører og mange kilder til kunnskap.

Mye kunnskap finnes – viktig at den spres og utvikles over tid.

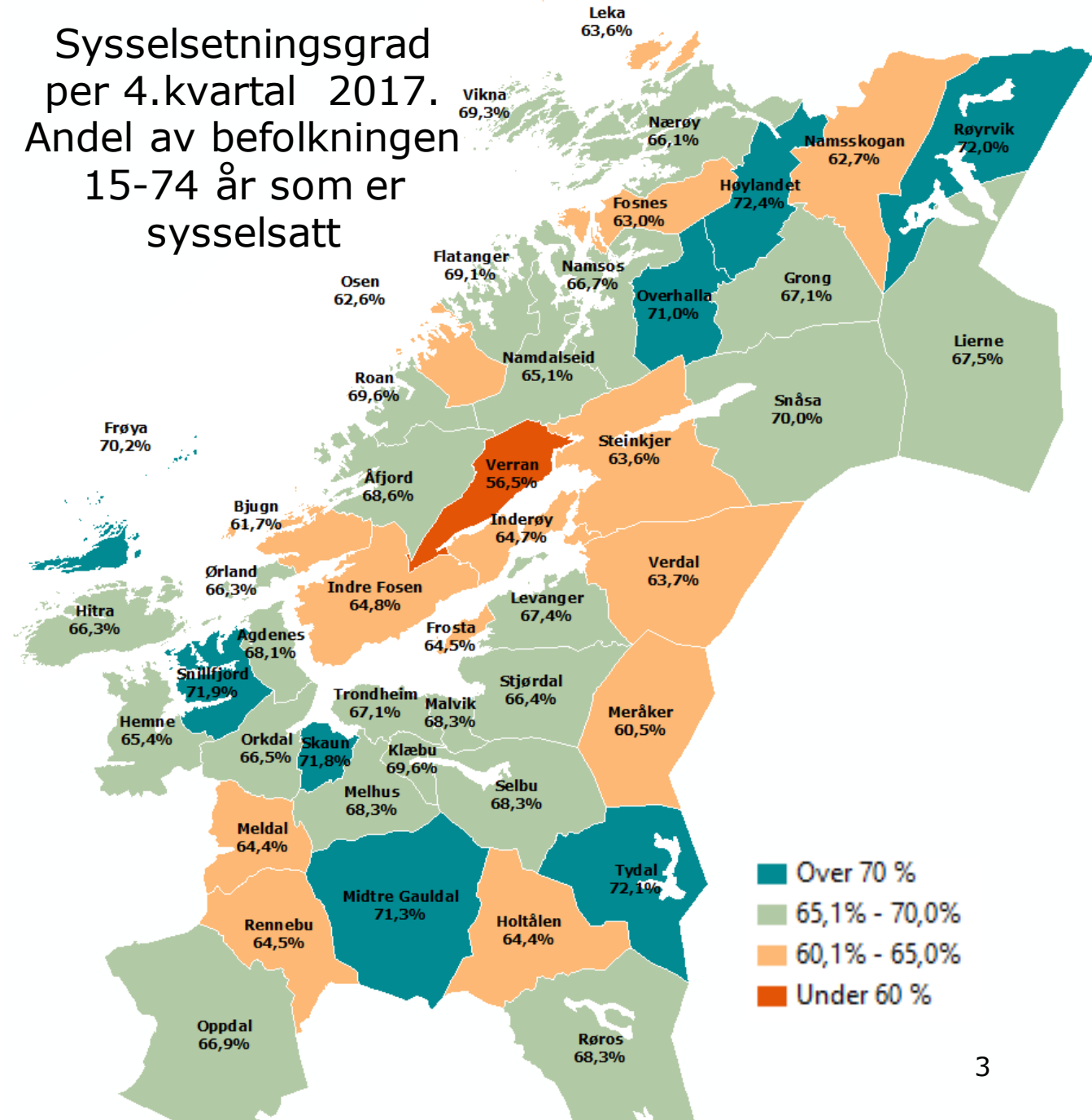
Samhandling!

ARBEIDSMARKEDET

- 66,4 % av befolkningen 15-74 år er sysselsatt. 65,6 % i landet.
- Varierer fra 55 % til 73 % i kommunene i Trøndelag.
- Mange årsaker til at man er utenfor arbeidsstyrken; arbeidsledig, under utdanning, uførhet, alderspensjon, hjemmeværende mm.
- 17 % av de sysselsatte jobber i deltidstillinger. Frivillig og ufrivillig. Her er det store forskjeller mellom bransjer og kjønn.

Sysselsetningsgrad per 4.kvartal 2017.
Andel av befolkningen 15-74 år som er sysselsatt

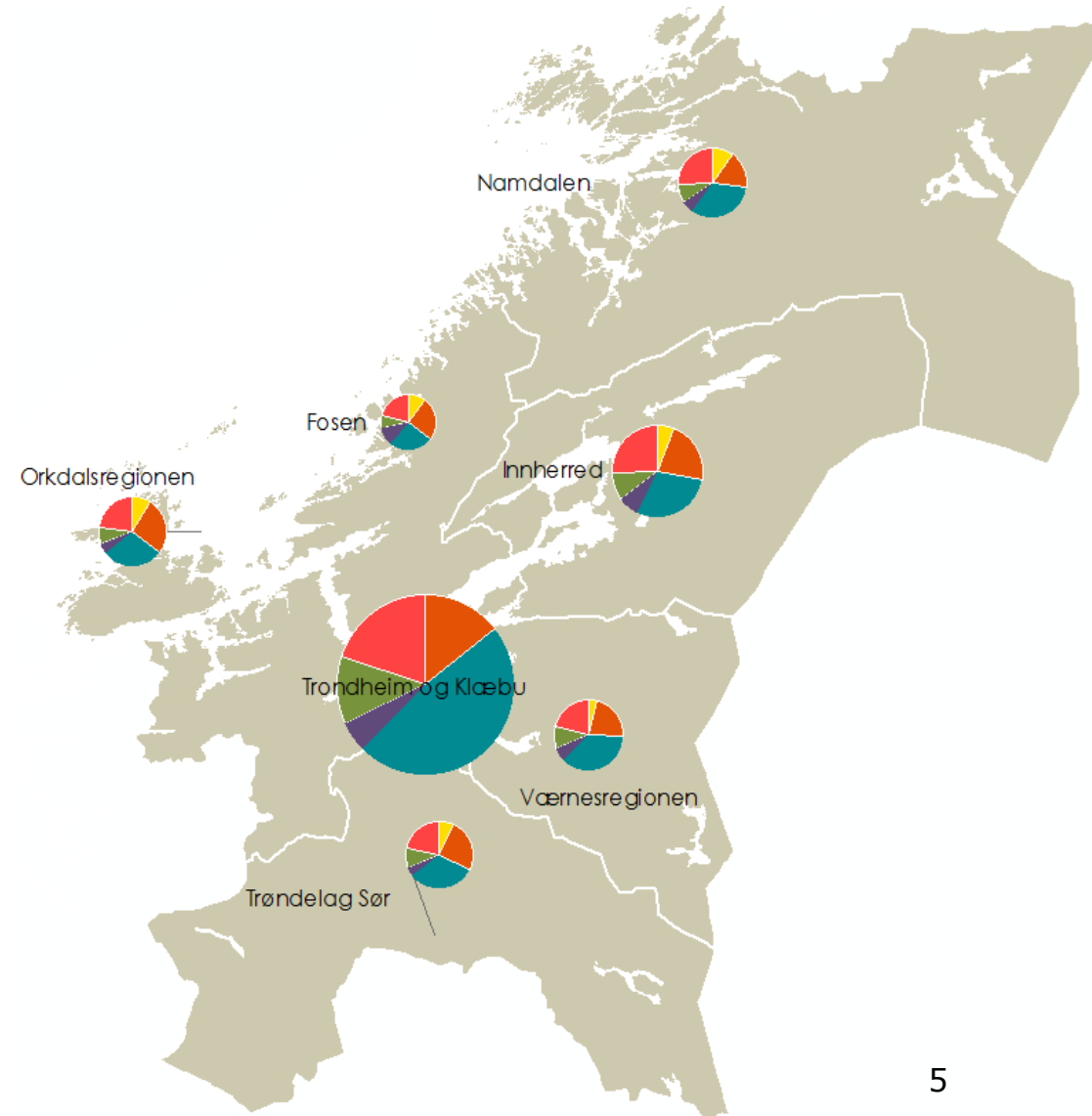
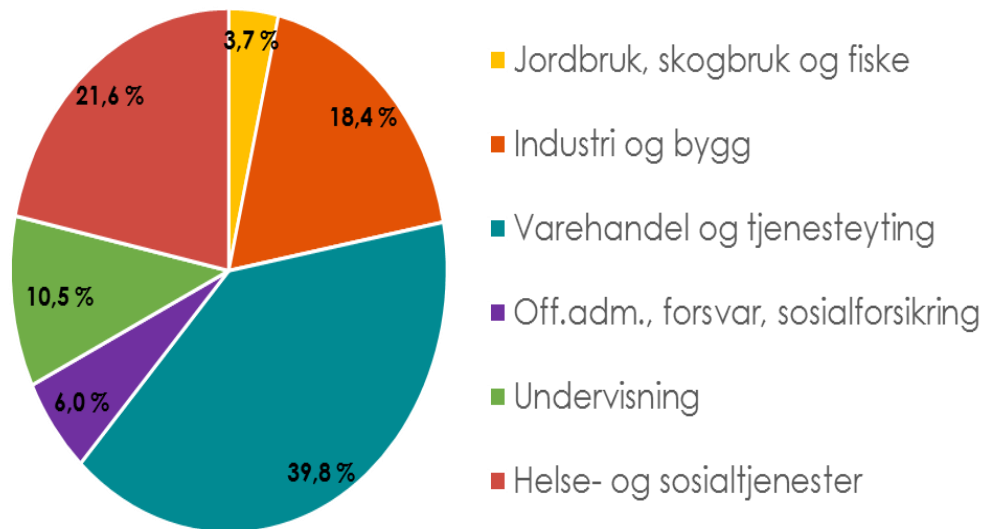

NÆRINGER OG BRANSJER

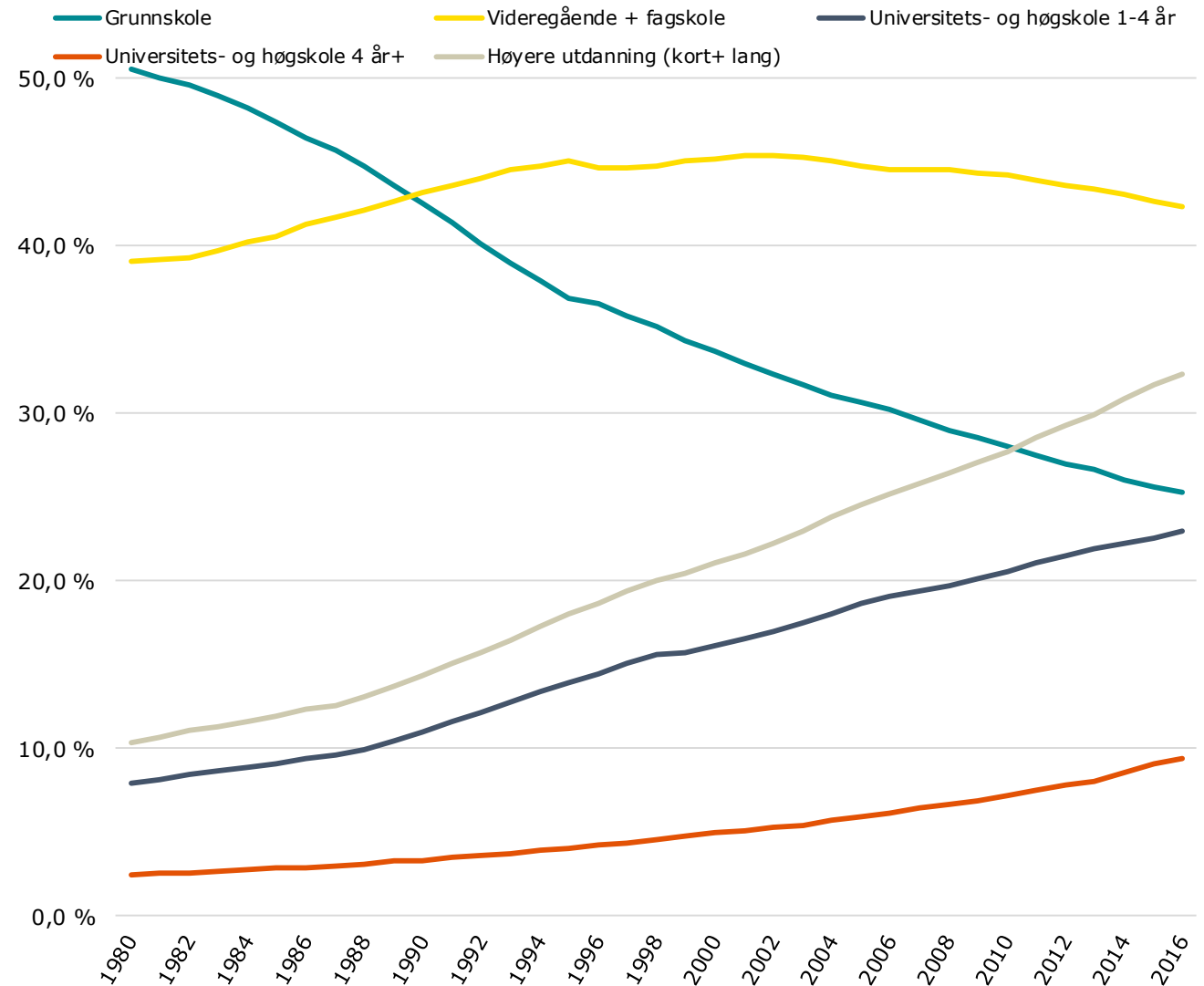
- 4 av 10 trøndere jobber innenfor varehandel og tjenesteyting. Helse og omsorg utgjør 22 % av de sysselsatte.
- Det er store regionale forskjeller.
- Arbeidslivet er fortsatt kjønnsdelt. Kvinner er sterkt overrepresentert i undervisning og pleie og omsorg. Og underrepresentert i industri, transport og bygg og anlegg.

UTDANNINGSNIVÅ

- Andelen med kun grunnskoleutdanning er har gått fra litt over 50 % i 1980 til 25,3 % i 2016.
- Regionale forskjeller i fordelingen. Tilpasset behovet i lokalt arbeidsliv, eller en følge av foreldrenes utdanningsnivå?
- Utdanningsnivå avhengig av alder. Forklarer endringen over tid. Forklarer noe av forskjellene i utdanningsnivå mellom kommuner i Trøndelag.
- Fordeling på utdanningsnivå er tydelig forskjellig i by og land.

Endring i utdanningsnivået til befolkningen i Trøndelag i perioden 1980-2016

ARBEIDSLIVETS BEHOV

PÅ KORT SIKT - NAVS BEDRIFTSUNDERSØKELSE

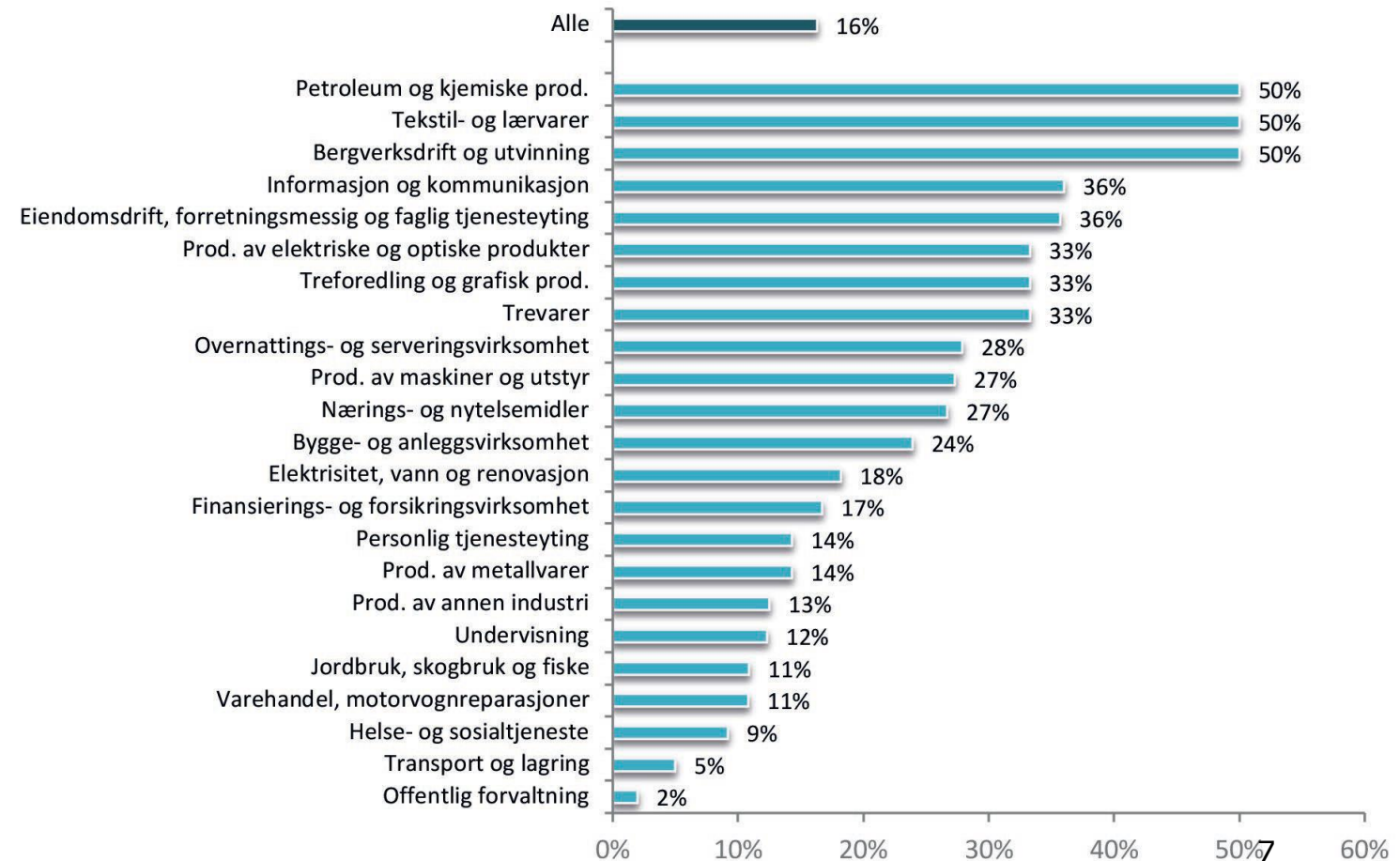
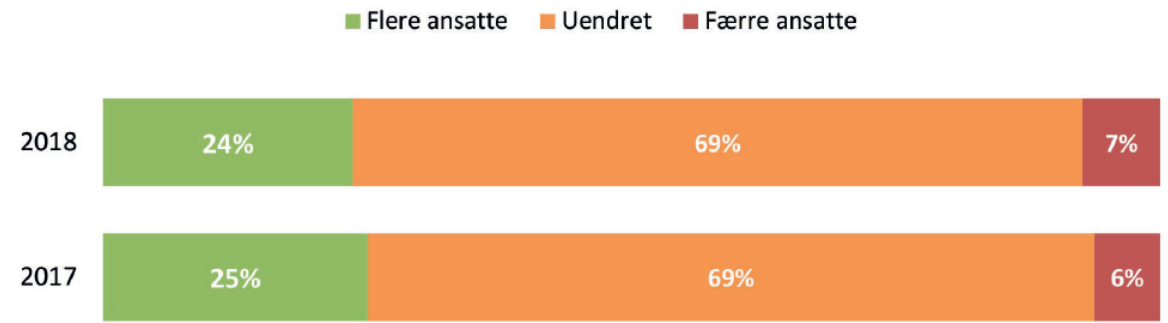
Det er fortsatt en positiv forventning til sysselsettingen kommende år i Trøndelag.

Positiv forventning i Petroleum og kjemiske samt Bergverk og utvinning indikerer en oljenæring i opptur.

Treforedling og trevarer vokser i takt med stor aktivitet i bygg og anlegg.

Eiendomsdrift og forretningsmessig og faglig tjenesteyting er en sammen satt gruppe som samlet har positiv forventning. Her finner vi vikarbyråer, vakthold, utleievirksomhet, jus, regnskap, forskning og utvikling med mer.

[NAV bedriftsundersøkelsen](#)

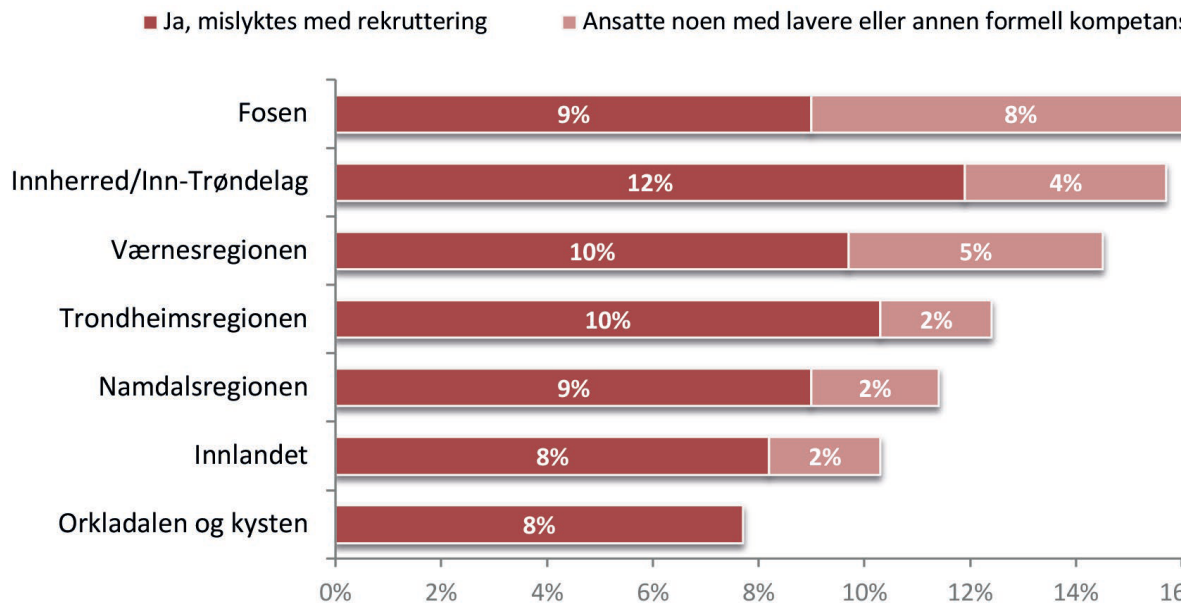

REKRUTTERINGSPROBLEMER

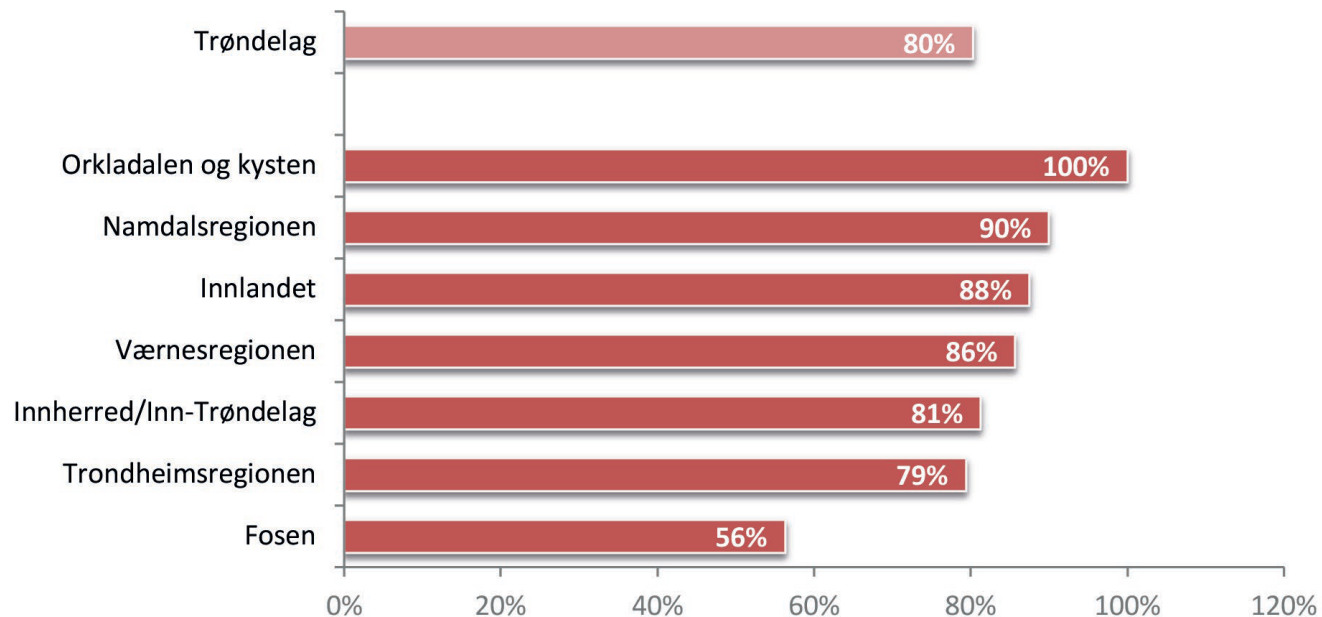
PÅ KORT SIKT - NAVS BEDRIFTSUNDERSØKELSE

Rekrutteringsproblemer etter markedsregion 2018

Andel bedrifter som har mangel på rett kompetanse som årsak til mislykket rekruttering, etter region

10 % av bedriftene i Trøndelag har mislyktes å rekruttere.
3 % har ansatt noen med lavere eller annen formell kompetanse.
Det er vanskeligst å rekruttere på Fosen.

Det er i hovedsak mangel på rett kompetanse som er årsaken til mislykket rekruttering.

ESTIMERT MANGEL ETTER YRKER

PÅ KORT SIKT - NAVS BEDRIFTSUNDERSØKELSE

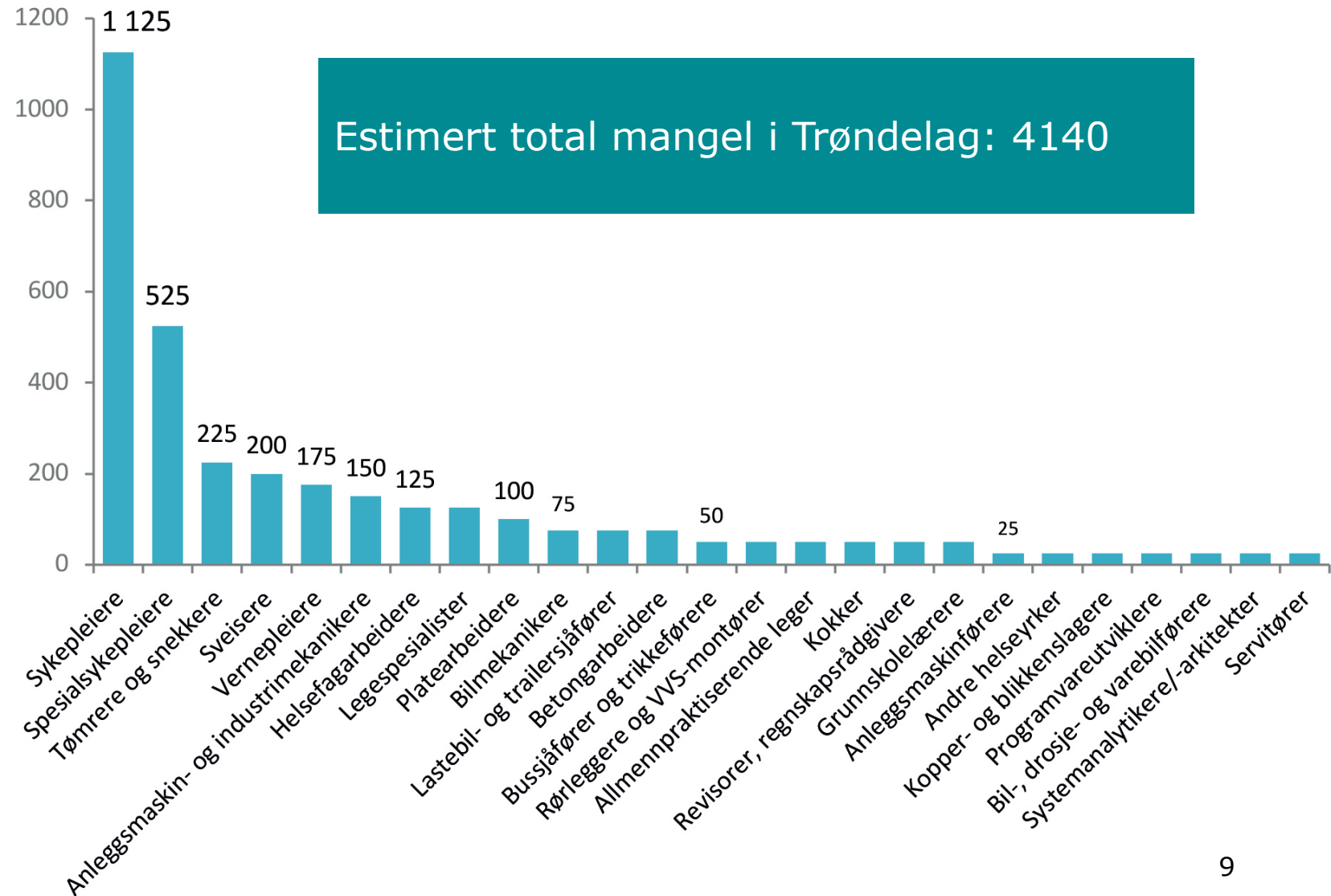

Flere helseyrker som det mangler kandidater til i følge NAV.

Hvor i helsevesenet er det problemer? Det får vi ikke fram i denne undersøkelsen.

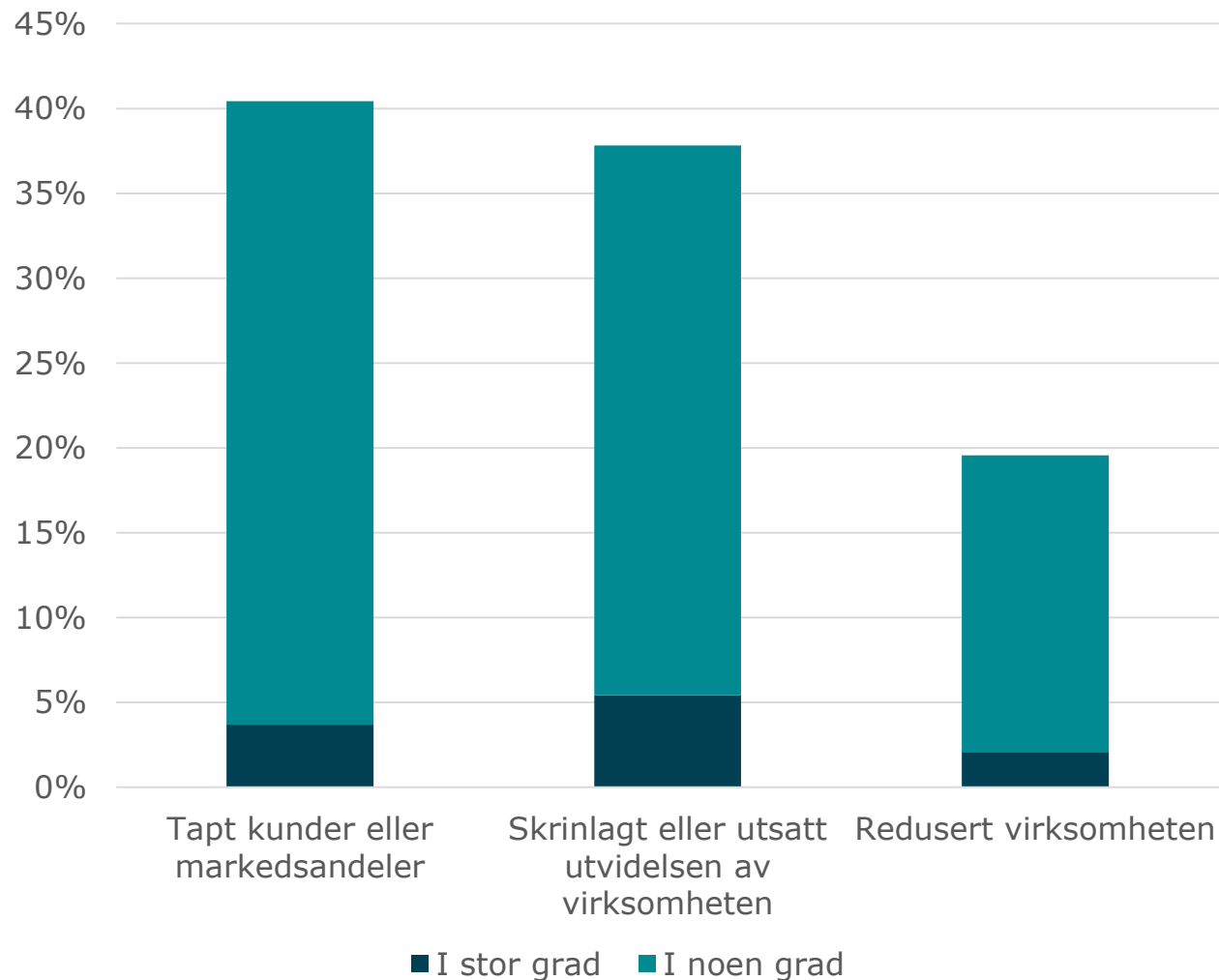
Stor mangel også etter tømrere og snekkere, sveisere, mekanikere, platearbeidere, tungtransportsjåførere, betongarbeidere og rørleggere.

Indikerer høy aktivitet både i bygg og anlegg og industri.

ARBEIDSLIVETS BEHOV

PÅ KORT SIKT - NHOS KOMPETANSEBAROMETER

NHOs kompetansebarometer for 2017 viser at det er et stort gap mellom tilbud og etterspørsel etter kompetanse.

Hele 63 % av bedriftene i Trøndelag har et udekket kompetansebehov, noe som er høyere enn gjennomsnittet i landet hvor 59 % rapporterer det samme.

På landsbasis svarer også 4 av 10 av bedriftene med udekket kompetansebehov at de har tapt kunder eller markedsandeler som følger av kompetansemangelen

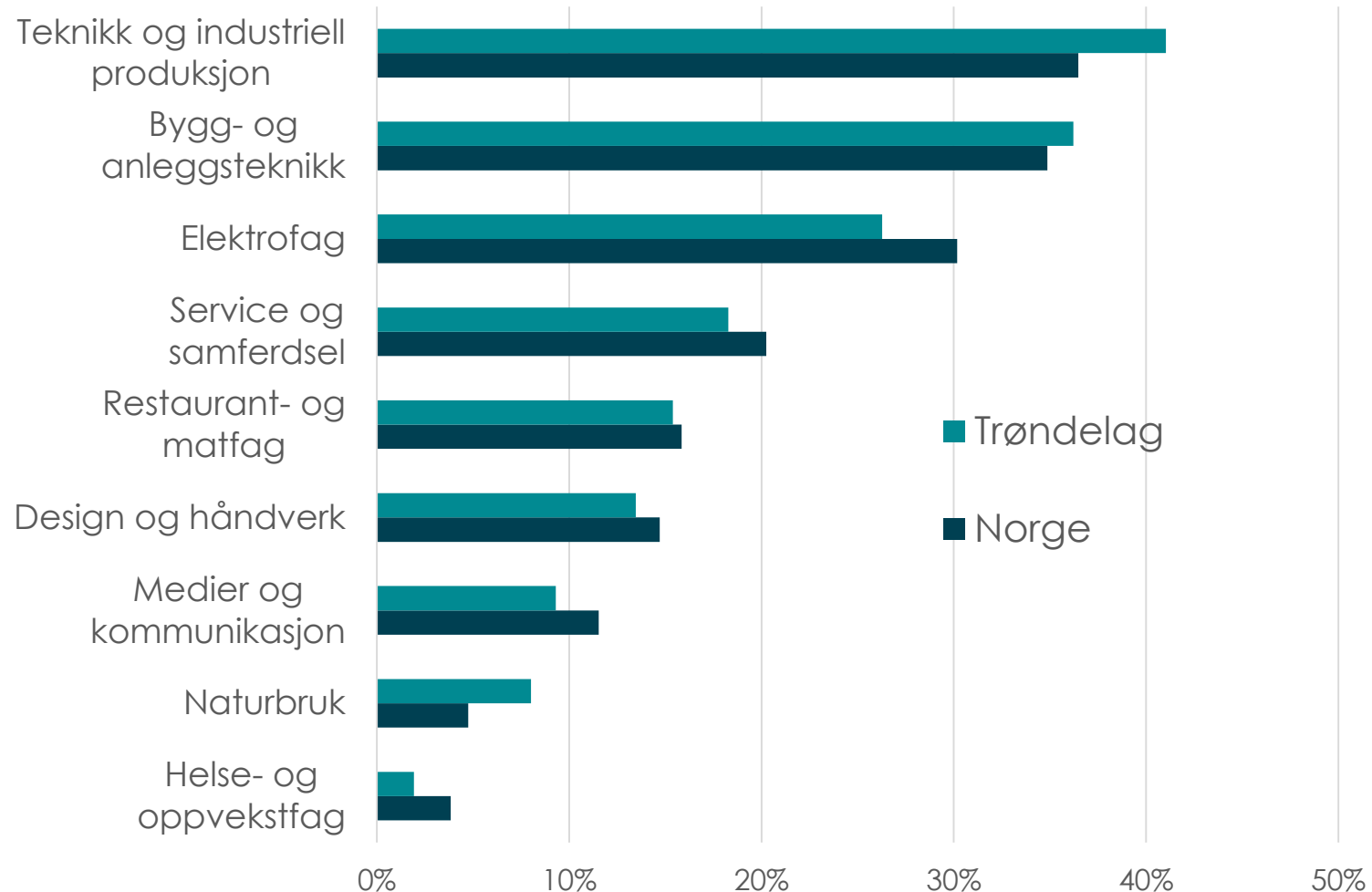
Konsekvenser av å ha et udekket kompetansebehov Landet (N=3282)

ARBEIDSLIVETS BEHOV

PÅ KORT SIKT - NHOS KOMPETANSEBAROMETER

Behov for yrkesfag etter utdanningsprogram

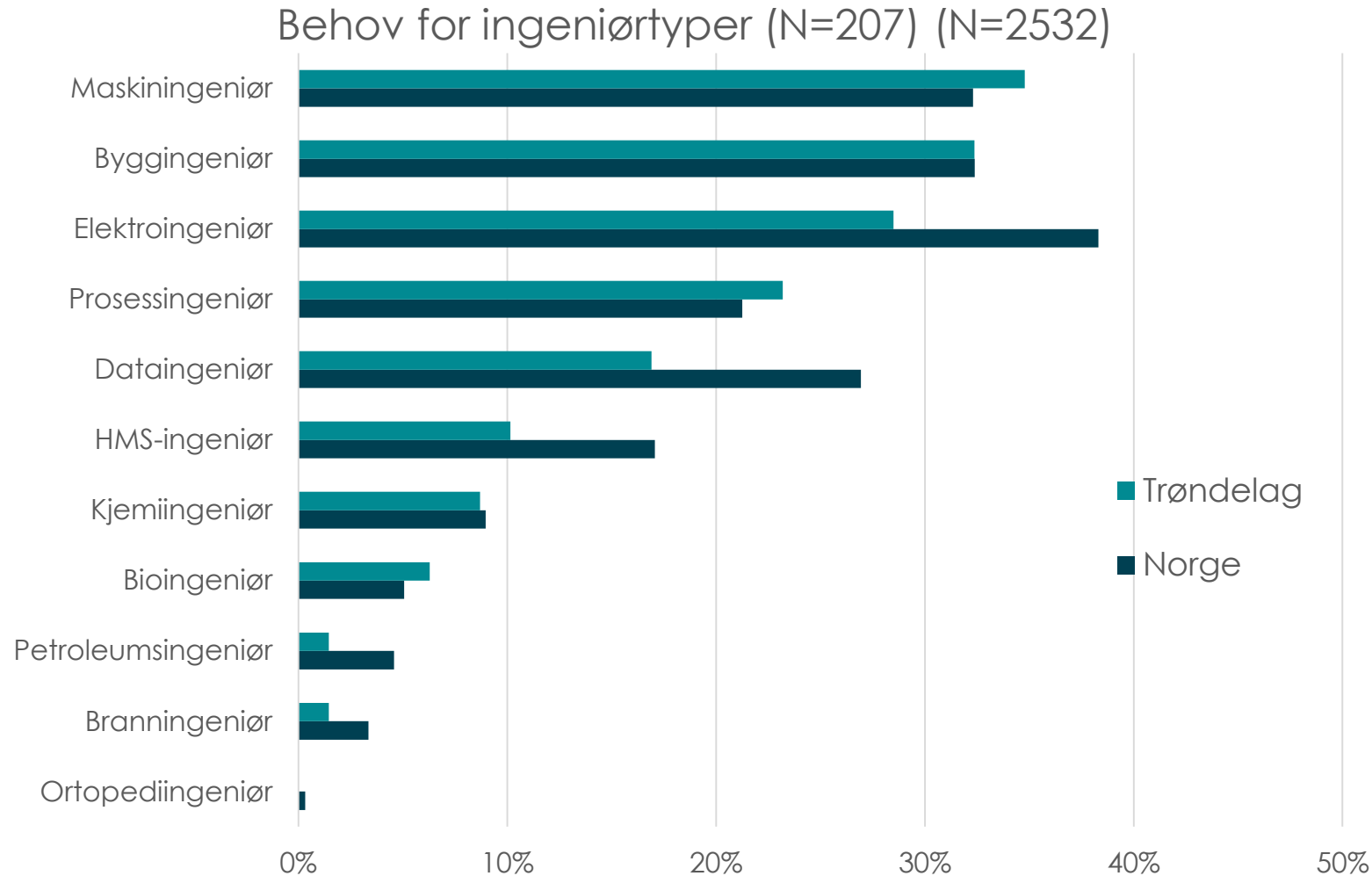

- Etterspørselen er spesielt stor etter yrkesfaglig kompetanse innen (TIP) i Trøndelag. Her er behovet høyere enn landet ellers.
- Undersøkelsen viser Trøndelag samlet og gir ikke svar på om det er regionale forskjeller.

Andel NHO-bedrifter som har behov for yrkesfaglige utdannede de neste fem årene, etter utdanningsprogram innen yrkesfaglig utdanning Norge (N=3496) og Trøndelag (N=312)

ARBEIDSLIVETS BEHOV

PÅ KORT SIKT - NHOS KOMPETANSEBAROMETER

- Maskin og bygg mest etterspurt blant NHOs medlemsbedrifter.

- Deretter elektro og prosess.

- Relativt sett lavere behov for elektro- og dataingeniører i Trøndelag.

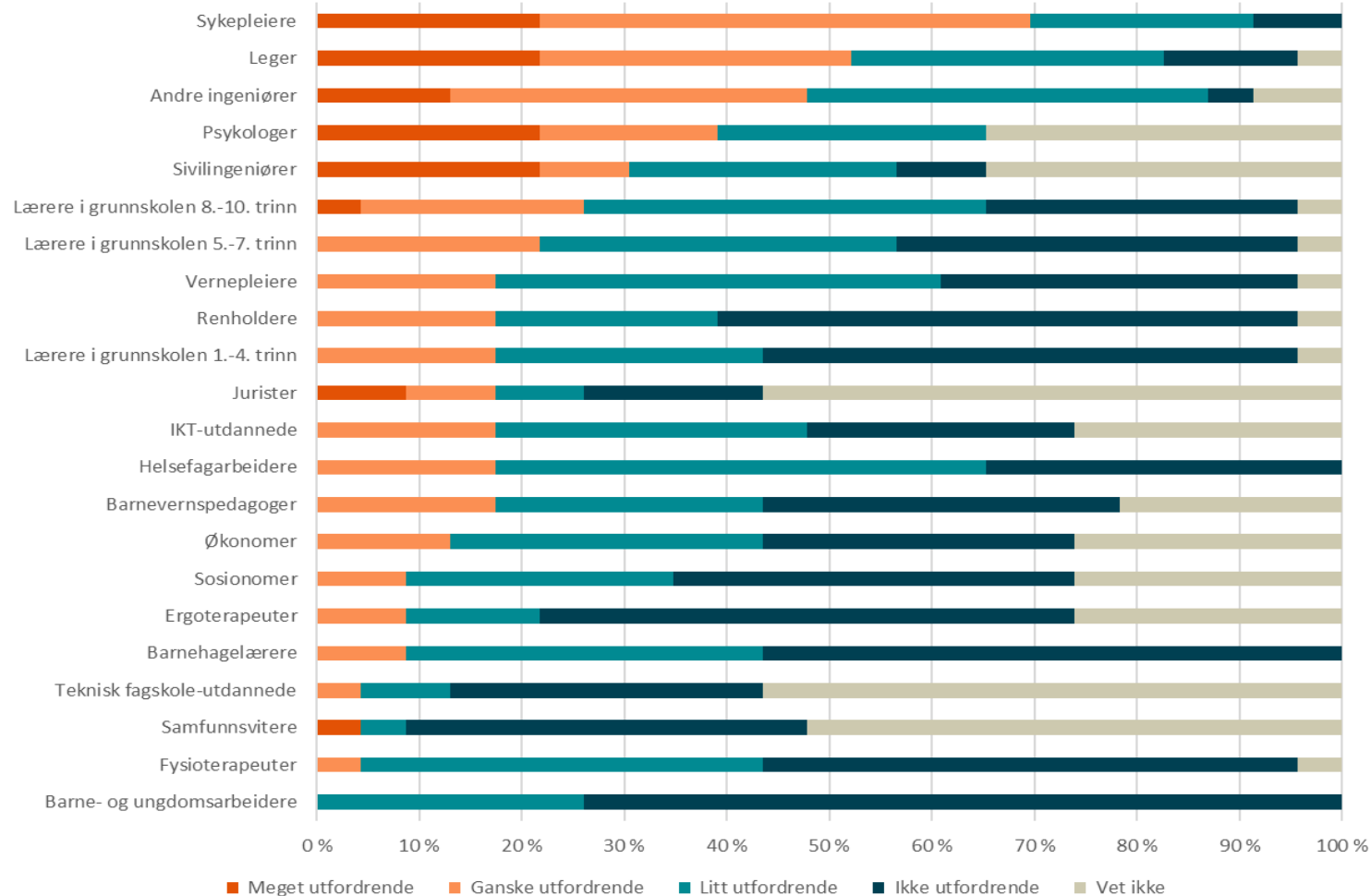
Figur 11: Andel NHO-bedrifter som har behov for ingeniørutdanninger de neste fem årene, etter ingeniørtype. Norge (N=2532) og Trøndelag (N=207)

ARBEIDSLIVETS BEHOV

PÅ KORT SIKT - KS ARBEIDSGIVERMONITOR

Rekutteringsutfordringer i kommuner i Trøndelag, N=23.

Helseyrker som sykepleiere, leger og psykologer er i flere kommuner meget og ganske utfordrende å rekruttere.

Det samme gjelder ingeniører og sivilingeniører.

Det er ganske utfordrende å rekruttere lærere i en rekke kommuner. Lærere til ungdomsskole er mest utfordrende.

Det er stort sett lett å rekruttere både barnehagelærere og barne- og ungdomsarbeidere.

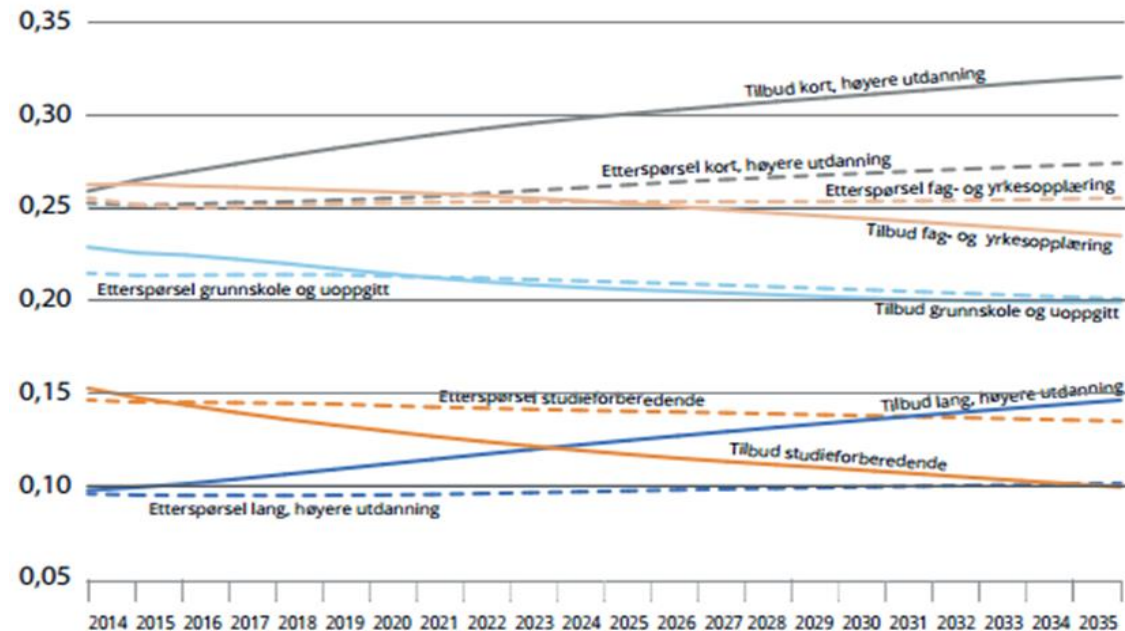
ARBEIDSLIVETS BEHOV

PÅ LANG SIKT - SSBS PROGNOSE

SSBs prognoser for etterspørsel etter utdanninger

Tilbud av og etterspørsel etter arbeidskraft, etter utdanningsnivå.
Andel av samlet tilbud

Figur basert på resultater fra Dapi mfl. (2016).

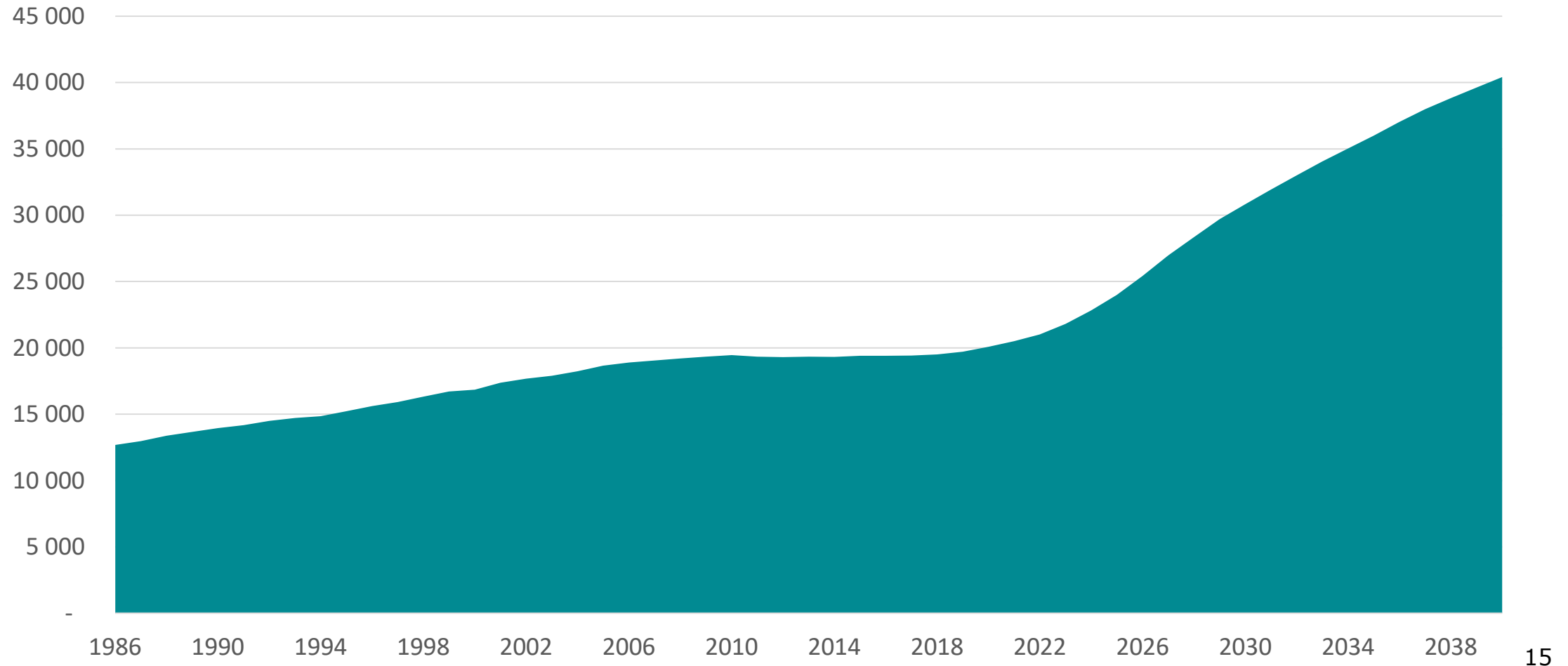
- Lang høyere utdanning
  - Kort høyere utdanning
  - Fag og yrkesopplæring
  - Studieforbereende
-
- Svakt økende etterspørsel etter lang høyere utdannede kandidater, men mange flere som studerer lenge enn det arbeidsmarkedet trenger (!).
  - Økende etterspørsel etter kort høyere utdanning, men også her vil det utdannes fler enn det som etterspørres.
  - Etterspørselen etter fag- og yrkesutdanning er relativt stabil, men her viser prognosene redusert tilbud slik at det blir mangel på denne kompetansen i 2025.
  - Tror vi på prognosen? Hva kan vi gjøre for å få en annen utvikling.

ELDREBØLGE

PÅ LANG SIKT - DEMOGRAFI

Befolkningen i Trøndelag over 80 år

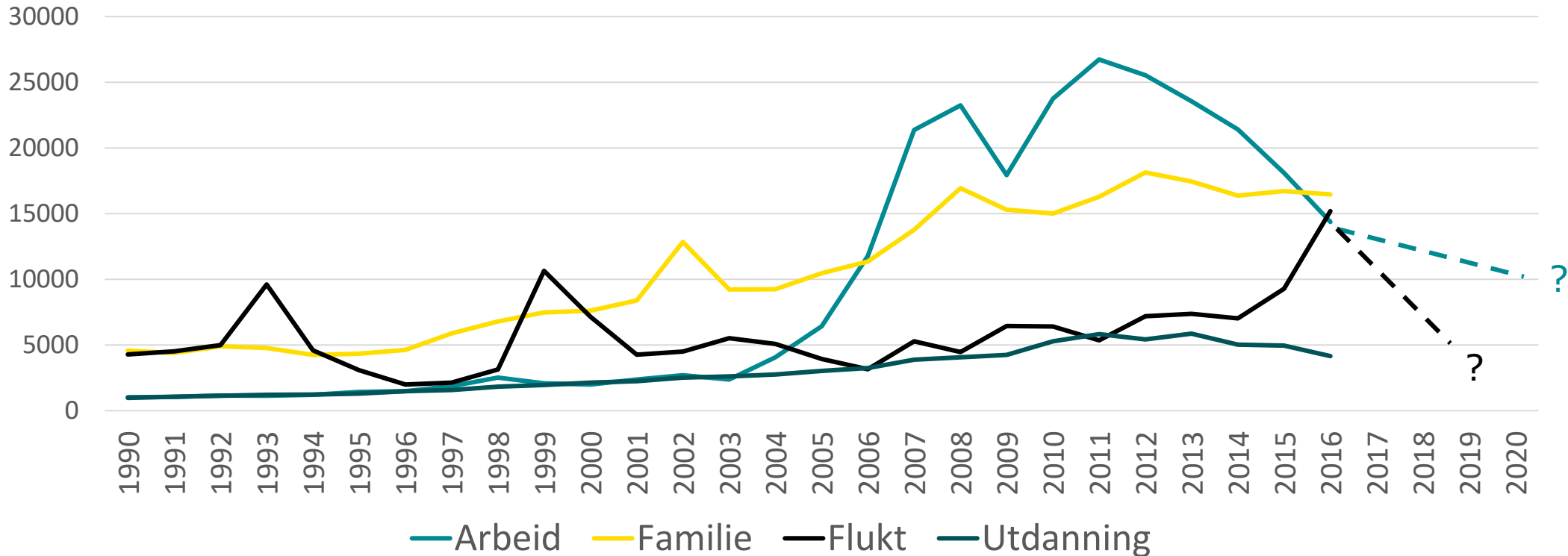

INNVANDRING

PÅ LANG SIKT - DEMOGRAFI

Innvandring etter innvandringsgrunn, Norge 1990-2016

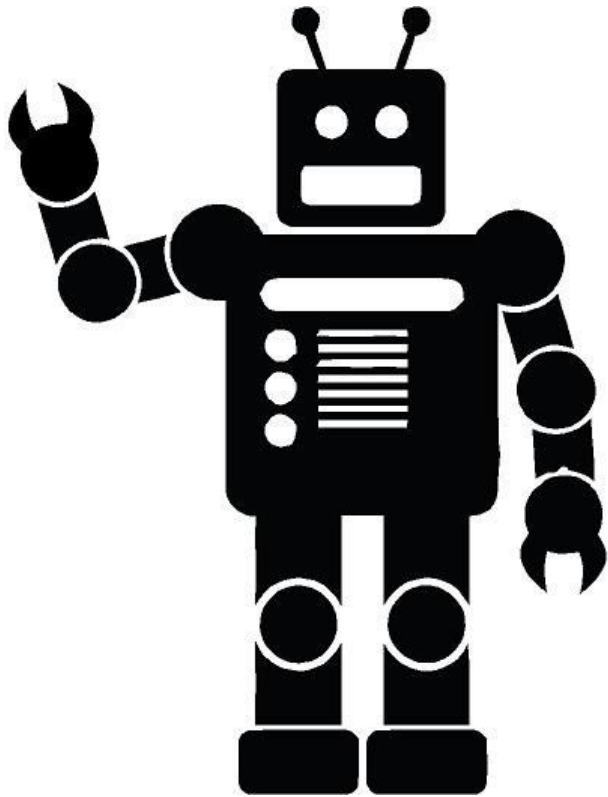

Kilde: SSB tabell 07113

DIGITALISERING OG ROBOTISERING

PÅ LANG SIKT - TRENDER

«Vi finner at en tredjedel av den norske sysselsettingen i stor grad vil bli utsatt for automatisering i løpet av de neste tyve årene»

Computerization and the Future of Jobs in Norway

- Anders Ekeland, SSB

«Lavtlønns- og lavkompetanseyrker ser ut til å være mest utsatt.»

«Tjenesteyrker og yrker i offentlig sektor er mer skjermet enn industri og andre yrker i privat sektor.»

«Digitalisering og datamaskinell automatisering vil imidlertid påvirke praktisk talt alle yrker til en viss grad.»

DIGITALISERING OG ROBOTISERING

PÅ LANG SIKT - TRENDER

Store deler av nærings- og arbeidslivet står allerede midt oppe i omstilling.

Kan bety færre jobber i mange næringer.
Rasjonalisering.

Nye næringer og markeder må skapes.

For å opprettholde høy velferd må vi ha produktiv og kompetent arbeidskraft.

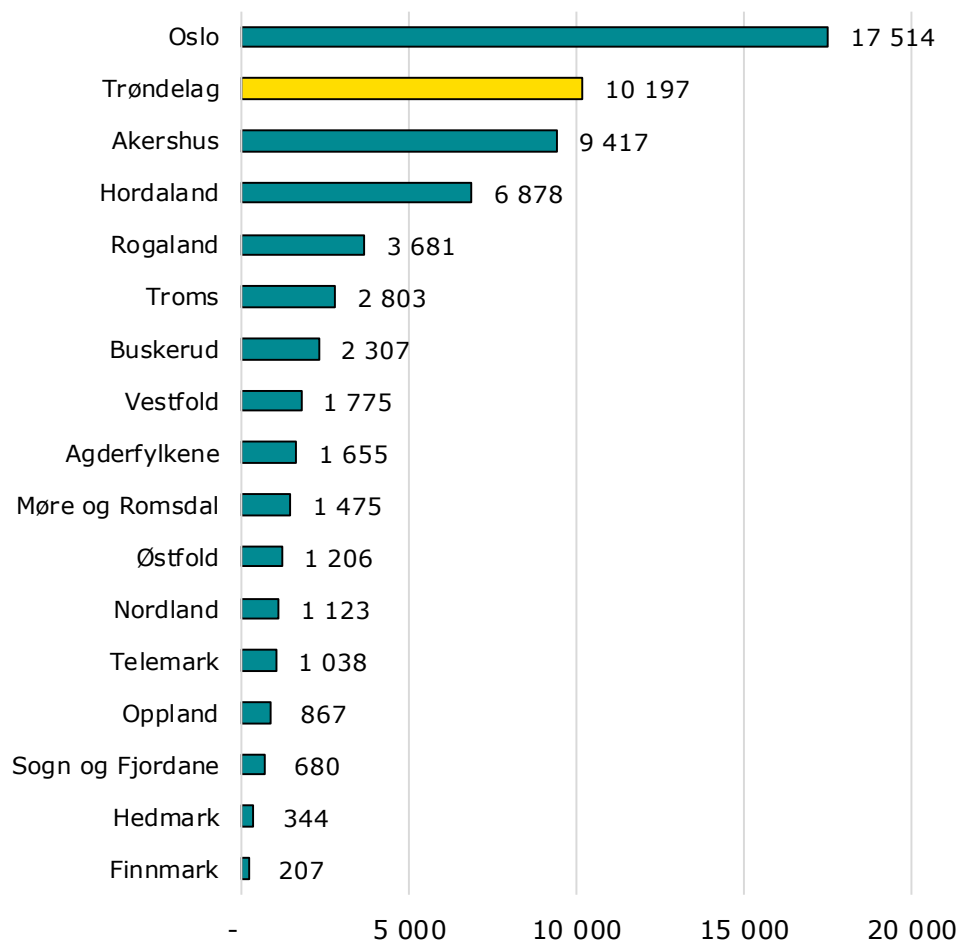

FORSKNING OG UTVIKLING

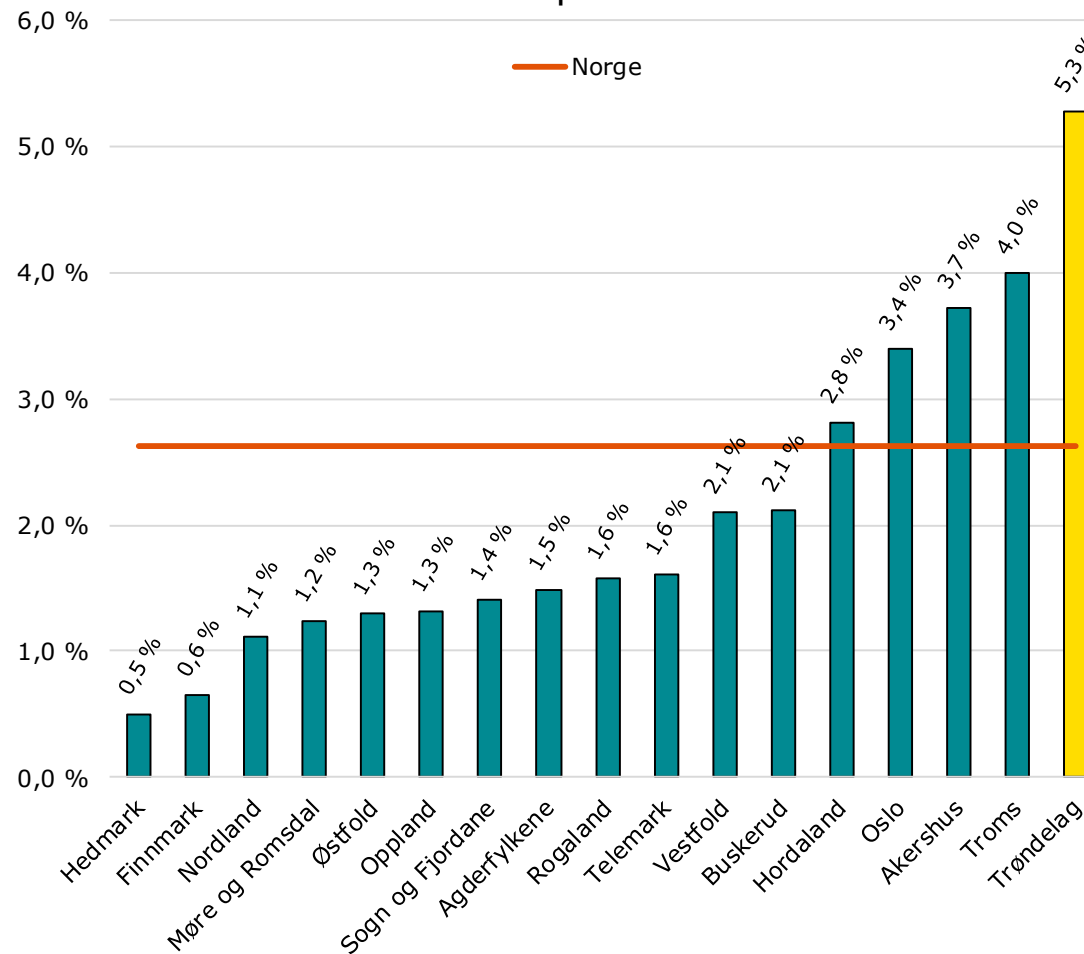
MULIGHETER- FORTRINN

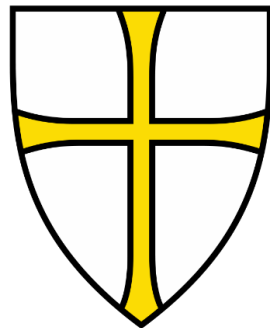
Totale FoU-utgifter (mill. kr) per fylke 2016

Totale FoU-utgifter i 2016 som andel av bruttoprodukt

Kilde: NIFU

Trøndelag fylkeskommune

trondelagfylke.no | fb.com/trondelagfylke